

УДК 342.51

С. В. Іванов*кандидат юридичних наук, докторант
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ МЕТОДІВ КОНТРОЛЮ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Одним із кроків на шляху підвищення ефективності реалізації державної митної політики в Україні має стати встановлення чіткої й неупередженої процедури забезпечення законності державного управління в цій сфері та впорядкування існуючих способів її втілення, першочергове місце серед яких належить контролю. Необхідність цього зумовлена тим, що прийняття нормативних актів, які визначають механізм і форми реалізації цієї політики, потребує опрацювання дієвих засобів дотримання встановлених у них правил та реалізації їхніх приписів. Таким чином, у межах реалізації державної митної політики країни важливого значення набуває забезпечення законності державного управління у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України. Це досягається за допомогою застосування такого способу забезпечення законності державного управління, як контроль.

Митна політика України загалом та заходи із забезпечення її реалізації й розвитку зокрема завжди були в центрі уваги науковців і практиків. Цим питанням присвячено роботи І.Г. Бережнюка, Є.В. Додіна, О.М. Кисельової, С.В. Ківалова, Д.В. Приймаценка, П.В. Пашка, П.Я. Пісного, В.В. Ченцова, Р.Б. Шишки, М.Г. Шульги, О.Х. Юлдашева та інших авторів, які забезпечили змістовне опрацювання основних питань теорії й практики митної політики та митної справи.

Що стосується методів контролю за реалізацією державної митної політики в Україні, то це питання дещо залишалось поза увагою науковців і практиків або розглядалось фрагментарно в межах опрацювання інших проблем. Однак зміни в структурі й ролі державних органів, на які покладено обов'язок із реалізації цієї політики, що відбулись останнім часом, а також зміни в правових умовах здійснення митної справи зумовлюють потребу в окремому аналізі цього питання. Його результати є одним із кроків із формування процедури забезпечення законності державного управління в митній сфері, умовою впорядкування існуючих способів її забезпечення.

Мета статті полягає у визначенні шляхів розвитку методів контролю за реалізацією державної митної політики в Україні.

Перш ніж перейти до з'ясування основного питання статті, вкажемо на зв'язок, який існує між

контролем і законністю. Зокрема, В.М. Гаращук зазначає, що основною метою державного контролю є підтримання законності та дисципліни в державному управлінні [1, с. 204]. Отже, дотримання принципу законності в діяльності суб'єктів адміністративного права забезпечується шляхом застосування низки засобів, важливе місце серед яких належить контролю, який, як відомо, належить до основних самостійних функцій управління. Відомо, що державне управління як вид соціального управління обов'язково містить три елементи: прийняття рішення, його виконання та контроль за реалізацією [2, с. 10]. Отже, контроль є невід'ємним складником здійснення державного управління у сфері реалізації державної митної політики.

Щодо визначення поняття «контроль» у словниках існує декілька підходів, зокрема, контроль розглядається як перевірка, облік діяльності кого-, чого-небудь, нагляд за кимось; нагляд над чим-небудь із метою перевірки [3, с. 451; 4, с. 884]. З аналізу цих прикладів можна зробити висновок, що для характеристики цього поняття в наведених виданнях вжиті переважно слова «перевірка», «облік», «нагляд». На нашу думку, найбільш близьким за змістом до терміна «контроль» є поняття «перевірка». У тлумачних словниках перевірка (дія за значенням «перевіряти») розглядається як «з'ясувати правильність, точність чого-небудь, переконатися в наявності або відсутності кого-, чого-небудь, обстежувати що-небудь із метою контролю» [1, с. 719]. На це також вказується в літературі з державного управління. Так, В.Я. Малиновський вважає, що термін «контроль» в українській мові має значення перевірки, а також спостереження з метою перевірки (контроль над звітністю, громадський контроль, державний контроль) [5, с. 214]. На наше переконання, розмежування поняття «контроль» з іншими правовими категоріями та явищами (особливо з наглядом), уточнення його змісту залишається важливим завданням, оскільки дасть змогу впорядкувати процес формування й реалізації державної політики в усіх сферах суспільного життя, зокрема й у митній сфері.

У цьому контексті звернемо увагу на змістовне дослідження В.М. Гаращуком питання теоретико-правових проблем контролю та нагляду в державному управлінні [6], у межах якого ним з'я-

совано, що термін «контроль» співвідноситься з такими поняттями, що також означають дії з встановлення певних фактів, як «обстеження», «обшук», «огляд», «перевірка», «пошук», «ревізія», «розшук», «розвідка», «експертиза» [1, с. 203]. У результаті проведеного дослідження як загальний висновок, з яким ми згодні, В.М. Гаращук вказує, що контроль – це сукупність дій зі спостереження за функціонуванням відповідного об'єкта з такою метою:

- отримання об'єктивної й достовірної інформації про стан справ на ньому;
- застосування заходів щодо попередження правопорушень (з правом прямого втручання в оперативну діяльність об'єкта контролю);
- надання допомоги підконтрольній структурі в поновленні законності та дисципліни;
- встановлення причин та умов, що сприяють порушенню вимог правових норм;
- вжиття заходів щодо притягнення до правової відповідальності винних осіб [6, с. 14].

Вважаємо, що в цій характеристиці контролю розкривається його сутність (сукупність дій зі спостереження), вказується його мета (попередження правопорушень), завдання (надання допомоги, встановлення причин та умов порушення), а також роль контролю у відновленні законності (притягнення винних до відповідальності). І така позиція висловлюється також іншими науковцями.

Наприклад, О.Ф. Андрійко в дослідженні питання організаційно-правових проблем державного контролю у сфері виконавчої влади робить висновок про те, що під час розгляду державного контролю можна керуватись визначенням його як об'єктивної функціональної діяльності, яку держава здійснює з метою перевірки дотримання й виконання поставлених завдань, прийнятих рішень і їх правомірності [7, с. 16]. Науковець зазначає, що поняття державного контролю включає аналіз, перевірку та спостереження за дотриманням установлених правил, норм, стандартів та управлінських рішень, а сутність його значно ширша й повніша – проведення інформаційно-аналітичної роботи стосовно стану чи ситуації, що виникають, перевірка раціональності, економічності, економності, доцільності організації процесу управління та об'єктивності рішень, коли мається на увазі не лише їх правомірність (законність), а й професійна обґрунтованість [7, с. 16]. З аналізу цієї позиції можна вказати на діяльнісний підхід до визначення сутності цього явища, яке в основі своїй має дії з перевірки суб'єктом контролю стану його об'єкта.

Що стосується сутності контролю, то в підручнику «Адміністративне право» за редакцією Д.М. Бахраха вказано: «Контроль – це спостереження за якістю управлінської діяльності, ви-

явлення помилок в управлінні та ступеня відповідності управлінських дій та адміністративних актів принципам законності й доцільності» [8, с. 40–41]. Отже, контроль, який виявляється в діяльності зі спостереження за управлінськими діями в певній сфері державного управління, зокрема й у митній сфері, спрямований на забезпечення їх якості, у тому числі шляхом виявлення та усунення помилок під час їх реалізації, а також забезпечення відповідності цієї управлінської діяльності вимогам законності. Остання сфера дії контролю зумовлена тим, що, як вказує О.Ф. Андрійко, державний контроль завжди здійснюється на підставі норм права та має здебільшого юридичні наслідки [7, с. 16].

Також із метою розкриття властивостей досліджуваного явища варто здійснити аналіз змісту поняття «контроль», що надається законодавцем. Так, поняття «контроль» віднайшло своє закріплення в таких законах України: «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави», «Про прикордонний контроль», «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання», «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції». Як свідчить їх аналіз, до ознак контролю віднесено такі його властивості:

- контроль – це діяльність;
- діяльність уповноважених законом органів влади;
- їх повноваження зі здійснення контролю (а отже, його форми й методи) передбачені законом;
- спрямування контролю на виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства;
- мета контролю – забезпечення інтересів суспільства в певній сфері суспільних відносин;
- це не взагалі контроль, а саме державний контроль у певній сфері;
- його реалізація передбачає здійснення комплексу дій і системи заходів, а зміст складають дії з перевірки або встановлення відповідності об'єкта контролю певним визначеним у законі вимогам;
- як державний контроль він спрямований на захист не будь-яких інтересів, а державних (національних) і суспільних інтересів;
- контроль сприяє ефективній діяльності об'єкта контролю.

З наведеного щодо характеристики контролю за реалізацією державної митної політики зауважимо, що це функція державного управління, яка має такі риси:

- 1) спрямована на спостереження загалом за станом реалізації державної митної політики, змістом і характером тих явищ, які розвиваються в межах митних правовідносин у державі;

2) допомагає уповноваженим державним органам визначити (оцінити) відповідність фактичного стану здійснення державного управління в цій сфері нормативно визначеним принципам і напрямкам діяльності держави в ній;

3) забезпечує державним органам можливість отримувати неупереджену, повну й достовірну інформацію про стан справ у митній сфері держави;

4) забезпечує виявлення та запобігання відхилень у змісті реалізації державної митної політики, встановлення їх причин та умов, а також надання допомоги відповідним суб'єктам у її реалізації;

5) завдяки здійсненню контролю з'являється можливість отримати дані про результати функціонування уповноважених на реалізацію державної митної політики органів влади в цій сфері (наприклад, органів Державної фіскальної служби України) та оцінити результати їх діяльності;

6) саме контрольні заходи дають змогу визначити резерви для покращення стану реалізації цієї політики та виявити певні упущення на цьому шляху;

7) контроль забезпечує встановлення фактів порушення чинного законодавства, яке регулює митні правовідносини, за результатами чого вживаються заходи щодо притягнення до юридичної відповідальності винних осіб.

Таким чином, контроль за реалізацією державної митної політики в Україні є не лише організаційно-правовим засобом, що сприяє забезпеченню законності в митній сфері, а й засобом забезпечення ефективної реалізації цього напрямку державного управління, створюючи умови для захисту митних інтересів і забезпечення митної безпеки України. І в такому значенні контролю в цій сфері додаткової актуальності набуває питання шляхів розвитку відповідних методів його здійснення.

Методи державного контролю за реалізацією державної митної політики в Україні за своєю сутністю й спрямованістю загалом будуть відповідати загальним методам контролю в інших галузях і сферах державного управління. Це пояснюємо тією обставиною, що досліджуваний засіб забезпечення законності в митній сфері є загальним за змістом для державного управління загалом. Державний контроль є типовим засобом впливу на відповідні відносини, а тому те, як він реалізується, є спільним для більшості галузей і сфер державного управління. Відмінності у виборі методів контролю пов'язуються з об'єктом контролю (державна митна політика), суб'єктам контролю (уповноважені на формування та реалізацію державної митної політики органи влади), критеріями контролю (закони й напрями діяльності держави в митній сфері), результатами контролю (стан розвитку митних правовідносин, здійснення митної справи в країні тощо). Із цього приво-

ду вказується, що суб'єкти державного контролю здійснюють контрольну функцію, використовуючи при цьому відповідні методи – різноманітні прийоми й способи, які є активними елементами механізму державного контролю та інструментом контрольних органів, де їх вибір і застосування залежать від органу, що здійснює контроль, та характеру контрольної діяльності [7, с. 21, 24].

Стосовно визначення основних методів контролю за реалізацією державної митної політики в Україні насамперед з'ясуємо сутність цього явища. Так, у тлумачному словнику метод розкривається як спосіб пізнання явищ природи й суспільного життя, прийом або система прийомів, що застосовуються в якій-небудь галузі діяльності (науці, виробництві тощо) [3, с. 522]. Тобто методи державного контролю в досліджуваній сфері повинні становити визначені в законі та апробовані на практиці способи пізнання такого явища, яким є державна митна політика, стан її реалізації. А умовою їх застосування має бути беззаперечна можливість отримання суб'єктом контролю відповідних оперативних даних про об'єкт спостереження – державну митну політику, а також стан її реалізації. Інакше контроль у цій сфері втрачає сенс.

Також під час характеристики методів державного контролю за реалізацією державної митної політики варто зауважити, що вони становлять систему способів і прийомів, які притаманні державному управлінню. Із цього приводу стверджується, що метод контролю є сукупністю специфічних прийомів і засобів організації, планування та здійснення контрольних дій [9, с. 36]. Схожу позицію свого часу висловлювала О.Ф. Андрійко, на переконання якої методи контролю здебільшого застосовуються в певній сукупності, оскільки кожен із них під час застосування виявляє якусь одну зі сторін контрольованої діяльності, а в сукупності вони забезпечують ефективність здійснення контролю [7, с. 25]. Зауважимо, що така системність і комплексність застосування методів контролю в державному управлінні загалом та під час контролю за реалізацією державної митної політики зокрема є однією з умов ефективності здійснення контрольної діяльності.

Таким чином, методи державного контролю за реалізацією державної митної політики в Україні варто характеризувати як конкретні способи та прийоми діяльності уповноважених державних органів у цій сфері, які використовуються під час здійснення ними контролю за станом державного управління сферою митних відносин і здатні забезпечити під час спостереження за нею пізнання різних аспектів (сторін) її прояву.

У контексті наведеної характеристики сутності методів державного контролю звернемо увагу на позицію, відповідно до якої методи

управлінської діяльності – це способи й прийоми аналізу та оцінювання управлінських ситуацій, використання правових та організаційних форм, впливу на свідомість і поведінку людей у керованих суспільних процесах, відносинах і зв'язках [10, с. 102]. Цікавим для нашого дослідження в цій думці є те, що такі методи розглядаються не лише як пасивні способи та прийоми аналізу стану реалізації, зокрема, державної митної політики в Україні, а й як засоби впливу на поведінку керованих суспільних процесів, відносин і зв'язків. Тобто вже саме застосування тих чи інших методів державного контролю здатне позитивно вплинути на стан регулювання певних суспільних відносин або на результати тієї чи іншої діяльності (наприклад, у частині припинення розвитку негативних процесів, скасування неналежним чином підготовлених управлінських рішень, відмови від продовження участі в певних зв'язках тощо). І в такому розумінні цих методів вони, як частина державного контролю, додатково характеризують його як дієвий засіб забезпечення законності й підтримання належного стану розвитку суспільних відносин у будь-якій сфері державного управління. Це акцентує увагу на тому моменті, що суб'єкти контролю мають виважено підходити до вибору тих чи інших методів контролю, які б відповідали характеру об'єкта контролю, забезпечуючи максимальну ефективність від реалізації цієї функції державного управління. Із цього приводу вчені слушно вказують, що недосконале нормативно-правове поле, недостатня ефективність контролю, орієнтація на здійснення державного контролю у формі ревізій і перевірок після завершення фінансово-господарських операцій – усе це не забезпечує належний рівень контролю та усунення виявлених правопорушень, спрямованість суб'єктів державного контролю на запобігання правопорушенням, а також високий рівень координації й обміну інформацією [11, с. 17–18]. Тому цей методологічний аспект контролю має самостійне значення та є одним із напрямів розвитку методів контролю за реалізацією державної митної політики в Україні.

Щодо способів і прийомів здійснення контролю, як свідчить аналіз фахової літератури, науковці виділяють різні їх види. Так, на думку В.М. Гаращука, терміни «ревізія», «перевірка», «огляд», «обшук», «обстеження», «вивчення», «перевірка», «експертиза» та інші можуть розглядатись водночас і як форма, і як метод діяльності контролюючого органу, хоча абсолютної тождественності між ними немає [1, с. 203; 6, с. 18].

Зі свого боку зауважимо, що поняття «огляд» та «обшук» досить схожі за характером і наслідками, а розрізняються лише за способом здійснюваних дій, де в першому випадку маємо справу зі спостереженням, а в другому – зі спостереженням

та пошуком. Тому вважаємо, що огляд та обшук доцільно охопити поняттям «обстеження». У свою чергу в теорії адміністративного права також звертається увага на те, що контроль здійснюється у формі перевірок (обстеження й вивчення окремих напрямів фінансово-господарської діяльності, за результатами чого складається довідка або доповідна записка), ревізій (документальний контроль фінансово-господарської діяльності, за наслідками якого складається акт), аудиту, витребування звітів тощо [2, с. 258].

В інших джерелах до методів здійснення державного контролю віднесено такі способи та прийоми, як заслуховування інформації, ознайомлення з фактичним станом справ на місцях, перевірки та ревізії, нагляд, аналіз та оцінка ситуації в контрольній сфері, а також математичні й електронно-обчислювальні методи, тематичні перевірки, аналіз інформаційно-документальних даних тощо [7, с. 24–25]. Досить розроблене питання контролю у сфері фінансів. Узагальнення фахової літератури з питань фінансового контролю дає можливість визначити такі методи державного контролю в цій сфері: інспектування, державний фінансовий аудит, ревізію, перевірку, моніторинг (спостереження, нагляд), аналіз, зокрема й економічний, фінансово-економічну експертизу, зокрема й відповідних проектів [9, с. 37; 12, с. 224; 13, с. 6, 7].

У результаті узагальнення наведеного щодо питання методів контролю за реалізацією державної митної політики в Україні варто погодитися з О.Ф. Андрійко в тому, що вибір і застосування методів залежать від органу, який здійснює контроль, та характеру самої діяльності, що підлягає контролю [7, с. 24]. На цій підставі з урахуванням кола основних суб'єктів контролю за реалізацією державної митної політики в Україні (до таких належать Комітет з питань податкової та митної політики Верховної Ради України, Адміністрація Президента України, Кабінет Міністрів України, керівництво Державної фіскальної служби України тощо) та специфіки самого об'єкта контролю до переліку основних методів контролю в цій сфері віднесемо такі способи та прийоми його здійснення:

– аналіз (зокрема, економічного стану здійснення митної справи в країні, обсягу надходження митних та інших платежів, а також аналіз інформаційно-документальних даних про результати реалізації державної митної політики);

– аудит (діяльності Державної фіскальної служби України та її структурних підрозділів, відповідальних за здійснення митної справи);

– витребування звітів і заслуховування інформації (від Державної фіскальної служби України та її структурних підрозділів, відповідальних за здійснення митної справи, а також інших цен-

тральних органів виконавчої влади та окремих органів місцевого самоврядування, які мають інформацію про стан реалізації державної митної політики);

– експертизу (правову, фінансово-економічну, антикорупційну відповідних проектів актів, у яких знаходять своє закріплення елементи державної митної політики);

– експертну оцінку ситуації у сфері реалізації державної митної політики;

– інспектування, тобто перевірку, обстеження, ознайомлення з фактичним станом справ на місцях (обстеження й вивчення стану та діяльності окремих структурних підрозділів Державної фіскальної служби України, відповідальних за здійснення митної справи, за результатами чого складається аналітична довідка чи доповідна записка);

– моніторинг (окремих напрямів реалізації державної митної політики, за результатами чого складається аналітична довідка чи доповідна записка).

Вважаємо, що системне застосування суб'єктами державного контролю в досліджуваній сфері наведених методів його здійснення здатне забезпечити отримання ними об'єктивної й достовірної інформації про стан справ у цій сфері. Остання є основою для ухвалення відповідних управлінських рішень щодо усунення причин та умов, які перешкоджають належній реалізації державної митної політики, а також для розроблення та втілення заходів щодо покращення стану справ у цій сфері.

Що стосується визначення шляхів розвитку методів контролю за реалізацією державної митної політики в Україні, то, на нашу думку, це питання невід'ємне від питання вдосконалення загалом підстав, форм і методів державного контролю за проведенням економічної політики держави в цій сфері. Тому, безумовно, частина заходів повинні належати як загалом до покращення контролю в цій сфері, оптимізації кола й удосконалення правового статусу суб'єктів контролю, визначення критеріїв оцінки стану реалізації державної митної політики, так і до власне вдосконалення способів та прийомів вивчення її стану й аналізу тих процесів, що відбуваються в цій важливій складовій частині національної економіки країни.

На цій підставі можемо охарактеризувати заходи, що визначатимуть шляхи розвитку методів контролю за реалізацією державної митної політики в Україні, а саме:

1) з огляду на виключно правовий характер здійснення функції контролю необхідно передбачити нормативне закріплення організаційних і правових засад здійснення державного контролю в досліджуваній сфері або, що є більш доцільним, забезпечити однакове вирішення цих пи-

тань у єдиному акті щодо тих галузей державного управління, які стосуються забезпечення економічної безпеки України (господарська, фінансова, фіскальна та митна сфери);

2) є потреба в чіткому визначенні кола суб'єктів контролю – уповноважених органів державної влади, у розмежуванні їх компетенції зі здійснення контролю за реалізацією державної митної політики в Україні, в уточненні повноважень у частині застосування методів спостереження, а також у вирішенні на належному рівні питання взаємодії між ними;

3) варто доручити Державній фіскальній службі України розроблення методичних рекомендацій із питань оцінки ефективності реалізації державної митної політики та здійснення митної справи в Україні, у яких би знайшли відображення питання об'єкта й предмета державного контролю в цій сфері, прав та обов'язків суб'єктів контролю та суб'єктів інформування за результатами контролю, способів і прийомів здійснення контролю, оформлення його результатів, а також заходів щодо усунення виявлених недоліків;

4) доцільним вбачається створення на базі Державної фіскальної служби України Центру моніторингу реалізації державної митної політики та здійснення митної справи, який із використанням сучасних інформаційно-комунікативних технологій має здійснювати збір, аналіз, узагальнення інформації, отриманої суб'єктами контролю в цій сфері, з подальшою підготовкою та направленням зацікавленим суб'єктам відповідної інформації для підготовки й ухвалення управлінських рішень щодо корегування державної митної політики;

5) здійснення державного контролю в досліджуваній сфері передбачає застосування низки методів (таких як аналіз, аудит, інспектування, моніторинг тощо), в основі яких лежить порівняння досліджуваного об'єкта з певними правилами, нормами, стандартами в цій сфері, а тому одним із шляхів розвитку методів контролю за реалізацією державної митної політики є опрацювання відповідних критеріїв, які були б здатні не тільки повно та всебічно охарактеризувати її, а й сприяти отриманню об'єктивних результатів контролю за її реалізацією.

Вважаємо, що реалізація цих заходів за окресленими напрямами розвитку методів контролю за реалізацією державної митної політики в Україні (нормативним, організаційним, методологічним, координаційним і функціональним) здатна не тільки забезпечити підвищення дієвості здійснення державного контролю в цій сфері, а й, що найголовніше, підвищити ефективність державної митної політики в країні.

Перспективними напрямами подальших наукових досліджень у цій сфері варто вважати пи-

тання узгодження національного законодавства з європейськими стандартами регулювання сфери зовнішньоекономічних відносин, визначення критеріїв оцінювання ефективності її здійснення, а також оптимізації системи суб'єктів реалізації державної митної політики в Україні. Своєчасне їх вирішення сприятиме більш ефективній реалізації державної митної політики та досягненню її мети – створенню передумов для захисту митних інтересів і забезпечення митної безпеки України.

Література

1. Гаращук В.М. Доктрина контролю та нагляду в управлінні. Правова доктрина – основа формування правової системи держави: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф., присвяченої 20-річчю НАПрН України та обговоренню п'ятитомної монографії «Правова доктрина України» (Харків, 20–21 листопада 2013 р.). Х., 2013. С. 201–207.
2. Битяк Ю.П., Гаращук В.М., Богущкий В.В. та ін. Адміністративне право: підручник. Х.: Право, 2010. 624 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. 1440 с.
4. Новий тлумачний словник української мови: в 3 т. / уклад В.В. Яременко, О.М. Сліпущко. К.: Акніт, 2008. Т. 1: А – К. 926 с.
5. Малиновський В.Я. Державне управління: навч. посібник. Луцьк: Ред.-вид. відділ «Вежа» Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. 558 с.
6. Гаращук В.М. Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Х., 2003. 35 с.
7. Андрійко О.Ф. Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. К., 1999. 38 с.
8. Бахрах Д.Н., Россинский Б.В., Стариков Ю.Н. Административное право: учебник. 3-е изд., пересмотр. и доп. М.: Норма, 2008. 816 с.
9. Хмельков А.В. Державний фінансовий контроль: навч. посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. 549 с.
10. Мельник А.Ф., Оболенський О.Ю., Васіна А.Ю., Гордієнко Л.Ю. Державне управління: навч. посібник. К.: Знання-Прес, 2003. 343 с.
11. Єдинак Т.С., Павлишен О.В. Контроль як функція державного управління: сутність та класифікація. Вісник Академії митної служби України. Серія «Державне управління». 2011. № 1. С. 12–18.
12. Виговська Н.Г., Славіцька А.Ю. Місце зовнішнього державного фінансового контролю у національній контрольній системі України. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». 2016. № 4(78). С. 219–228.

13. Репетько О.О. Методологічні підходи до розмежування форм і методів фінансового контролю в теорії та практиці державного управління. Державне управління: теорія і практика. 2010. № 1. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10roopdu.pdf>.

Анотація

Іванов С. В. Шляхи розвитку методів контролю за реалізацією державної митної політики в Україні. – Стаття.

Статтю присвячено характеристиці шляхів розвитку методів контролю за реалізацією державної митної політики в Україні. Зазначено, що контроль у державному управлінні є засобом забезпечення законності, а його методи – способами та прийомами його здійснення. Розвиток методів контролю за реалізацією державної митної політики має відбуватись за такими напрямками, як нормативний, організаційний, методологічний, координаційний і функціональний.

Ключові слова: державне управління, функція контролю, законність, реалізація державної митної політики, методи контролю за реалізацією державної митної політики.

Аннотация

Иванов С. В. Пути развития методов контроля за реализацией государственной таможенной политики в Украине. – Статья.

Статья посвящена характеристике путей развития методов контроля за реализацией государственной таможенной политики в Украине. Указано, что контроль в государственном управлении является средством обеспечения законности, а его методы – способами и приемами его осуществления. Развитие методов контроля за реализацией государственной таможенной политики должно происходить по таким направлениям, как нормативное, организационное, методологическое, координационное и функциональное.

Ключевые слова: государственное управление, функция контроля, законность, реализация государственной таможенной политики, методы контроля за реализацией государственной таможенной политики.

Summary

Ivanov S. V. Ways of development of methods of control over the implementation of the state customs policy in Ukraine. – Article.

The article is devoted to the description of ways of development of methods of control over the implementation of the state customs policy in Ukraine. It is indicated that control in public administration is a means of ensuring legality, and its methods – in ways and methods of its implementation. The development of methods for monitoring the implementation of the state customs policy should take place in such areas as normative, organizational, methodological, coordinating and functional.

Key words: public administration, functions of control, legality, realization of state customs policy, methods of control over state customs policy.